

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

XXIII. An felicitati possit aliquid addi?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

pugna hæc, quæ apparet simpliciori, facile componetur, si dicamus: Beatitudinem esse causam finalem civilis facultatis virtutis, & *εὐμαχίας* seu probarum actionum. Has verò illius esse causam effectivam. Ideò enim bene agimus, ut felicitatem tanquam metam & bonum, quod omnium maximè expeditur, consequamur. Intermedium verò iter seu via ad hanc perducens, sunt laudabiles honestæq; actiones.

XXIII.

An felicitati possit aliquid addi?

Distinguitur.

FELICITATEM esse summum & sufficiens bonum, Ethicorum dogma est: quod per se sit rationi eligibilis, etsi non adjungatur ei aliud bonum. Quomodo igitur accessio aliqua ei fieri possit, (quod 8. cap. 1. Eth. affirmat Aristoteles) à bonis animi, corporis & fortunæ, ut eruditione, forma, *δύναμις*, id est, bona commodaq; senectute, divitiis, &c. non ab re queritur, cum ei, quod summum est & perfectissimum, nihil majus dari possit. Distinguendum igitur hic est inter substantiam & accidens. Felicitati, ut *κατὰ τὴν φύσιν* bono nihil addi potest, quoad perfectionem suam essentialem, non verò quoad accidentalem: Nihil addi potest summo alicui ut felicitati,

T 4

extra

extra suam genus: alioqui enim non esset summum: sed ultra illud esset aliquod aliud bonum, propter quod expeteretur. At interim nihil vetat, quò minus in ipso genere felicitatis esse possit una et à felicitate major & illustrior, ideoque optabilior, & magis expetenda. Major autem & minor felicitas in eadem ratione & essentia consentiunt, id est, non sunt *επεξ ειδει*, non differunt specie, sed gradibus, quod est, accidentaliter. Ac ut omnia alba in ratione (communi) candoris conveniunt, quod tamen non impedit, quin alius candor sit alio purior & melior: Sic omnium beatorum beatitudo formâ & *αγαθη* beatitudinis consentiunt, etsi hujus beatitudo illius beatitudine sit major & florentior, celebrior & ornatior, ideoque plenius appetitum satiet. Ex his intellige felicitatem essentialiter in bonis externis: ut divitiis, pulchritudine corporis, honore, principatu, nobilitate generis, bona sobole, bonis amicis, non consistere, sed hæc tantum ad eam requiri ut adminicula, instrumenta & ornamenta. Ita, & non aliter, accipio Aristotelem.

XXV.

An præmium virtutis internum, felicitas politica
requirat bona externa: ut amicos, ex-
terviam, pecunias.

VIDE:

VIDETUR, inquit Aristoteles lib. 1. Ethic. felicitas bonis externis indigere. Non enim fieri potest, aut non facile est, ut honesta exquiratur, nisi alicunde suppedietur. Sed absurdum videtur felicitatem, quæ bonum est *ἡμῶν* est, indigere bonis inferioribus, ut valetudine & opibus, quæ bona sunt *ἄλλοῦ ἡμῶν*, id est, quæ in potestate nostra non habemus. Resp. per se & sua natura externis bonis felicitas opus non habet: hæc ad naturam felicitatis tantum accedunt. Si per se illa his indigeret, nihil posset esse felix, nisi his abundaret: quod concedendum non est, cum Deus & angeli sine horum subsidio sint beati. Requirit ergo nostra felicitas bona externa (ut instrumenta & adminicula) vel ornamenta ob materiam subjectam seu objectum nostrarum actionum bonarum. Hæ enim circa quædam versantur, quæ absq; externis bonis præstari non possunt: item ob materiam, in qua noster animus est, nimirum ob corpus, ad quod fovendum externa quædam bona exiguntur. Itaque privatio bonorum externorum non nihil coinquinat, & obscurat civilem felicitatem, non aufert: ut qui illis earent, non quidem miseri sint, sed perfectè beati haberi non possunt. Ergo, instas, ad essentiam beatitudinis politicæ pertinent externa bona? Respondeo, id non sequi, sicut fabrilis ars

Object.

Solutio.

T § necessitas

necessariò quidem exigit vires, malleos, incudem, & absq; his nihil à fabro ex arte sua potest fieri. Sed tamen inde non conficitur, artem fabrilem esse malleos, incudem, vires.

XXVI.

An Beatitudo & Deus non sint bonum laudabile?

DEUM & beatitudinem Philosophus, i. Ethicorum, non procul à fine, *ἐπ' αὐτῶν*, id est, laudabilia, esse negat hoc argumento: Laudantur quæ ad aliud quiddam referuntur. Deus & *μὴν ἐστὶν αὐτὸς* non referuntur aliò (ut virtus) quia sunt summum bonum. Ergo non laudantur. Itaq; illorum celebratio ad honorem pertinet, non ad laudem. Item: In his quæ laudantur, requiritur melius quo perficiantur. Deus nihil potest habere se melius, quo perficiatur. Ergo non laudatur, sed virtus, quæ perficitur actionibus. Sentit igitur Aristoteles, in Deum & felicitatem cadere aliquid dignius laude, seu extolli debere hæc optima bona dignioribus titulis: nempe quòd sint bona *μᾶλλον*, id est, honore celebranda. Sed etsi Deorum laudes ridiculæ videantur Aristoteli: distinctione tamen uti possumus, cujus ratione laus Deo rectè tribuitur. Potest enim dupliciter intelligi aliquid esse laudabile: Primo modo: quia destinatur ad majus bonum. Sic laudamus justum propter

opere